

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
Lørenfaret 1C
0585 Oslo
Norge

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

15/13761 – 33

30.06.2023

Anmodning om varig unntak fra bestemmelser om økonomistyring i staten

Det vises til dialog mellom Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og Utenriksdepartementet (UD) om behov for valutakonti ved norske utenriksstasjoner. Departementet vil med dette brevet sikre at UD, herunder norske utenriksstasjoner, har nødvendige unntak fra Bestemmelsene om økonomistyring i staten (Bestemmelsene) hva gjelder valutakonti i lokal banker.

Departementet viser til at DFØ og tidligere Senter for statlig økonomistyring (SSØ) har innvilget midlertidige unntak for valutakonti ved norske utenriksstasjoner, senest i forbindelse med sak 09/04741. I forbindelse med tidligere unntak har departementet og SSØ/DFØ kartlagt behov for lokale bankkonti ved utenriksstasjonene. Under følger en kort oppsummering og status på behovet.

Departementet har p.t. 100 utenriksstasjoner i utlandet. Utenriksstasjonene befinner seg i- og dekker store deler av verden, inklusive steder med komplekse banksystemer, ikke-konvertible valuta og kontantbaserte samfunn. Selv om utenriksstasjonene tilstreber å bruke konsernkontoordningen så langt det er mulig, er det derfor likevel behov for bruk av lokal valutakonto og/eller kontantkasse.

Behovet for bruk av lokal valutakonto og/eller kontantkasse baserer seg på at utenriksstasjonene må forholde seg til lokale bestemmelser for økonomi og handelskultur for å kunne gjennomføre betalinger knyttet til stasjonenes driftsutgifter. Flere norske utenriksstasjoner befinner seg i land med ikke-konvertibel valuta. Det betyr at eventuelle overføringer må gå via annen valuta – fortrinnsvis USD eller EUR – og gjør at overføringer blir kostbare, uforutsigbare og ofte fører til betydelige forsinkelser i overføringen. Behovet vil samtidig kunne gjelde stasjoner i land som hovedsakelig operer med konvertible valuta. Selv innenfor eurosonen er det også enkelte utenriksstasjoner som erfarer at bankforbindelsen hos premissgivende leverandører, slik som strømselskaper, vann og avløp ikke aksepterer betalinger fra utenlandske bankkonti.

Transaksjonene dreier seg hovedsakelig om stasjonenes driftsutgifter, herunder blant annet lønn til lokalt ansatte medarbeidere, gebyrinntekter i forbindelse med konsulær bistand og kjøp av varer og tjenester i tjenestelandet. I tillegg gjennomfører også flere norske utenriksstasjoner transaksjoner på vegne av andre statlige virksomheter som ikke kan utføre utbetalingene selv av ovennevnte grunner.

For å sikre at videre drift av utenriksstasjonene både er mulig og økonomisk forsvarlig har departementet behov for at utenriksstasjonene får nødvendig unntak fra aktuelle bestemmelser for å kunne opprette bankkonti i lokale banker utenfor konsernkontoordningen. Departementet legger til grunn at gjeldende bestemmelser for bruk av kontantkasse ikke inneholder noen absolutt beløpsgrense, og utenriksstasjonenes behov for kontantkasse er derfor ikke omtalt i dette brevet.

Behovet for opprettelse av bankkonti i lokale banker utenfor konsernkontoordningen har vært beskrevet i tidligere unntakssøknader fra departementet, og det er videre innført tiltak for å sikre at konsernkontoordningen brukes i de tilfellene hvor det er mulig og forsvarlig. Blant annet er det krav om at alle utbetalinger via tilskuddsforvaltningssystemet PTA foregår via konsernkontoordningen. Disse utbetalingene omfatter i all vesentlighet departementets forbruk. Videre er det innført tiltak for å sikre at større utbetalinger til stasjonenes drift, slik som blant annet husleie, lønninger til lokalt ansatt personell, gjennomføres via konsernkontoordningen. I 2022 utgjorde utbetalinger via konsernkontoordningen 96 % av de samlede utbetalingene for departementet og utenriksstasjonene.

Departementet og utenriksstasjonene har videre innført tiltak for å redusere risikoen knyttet til bruk av bankkonti i lokale banker. Jf. Økonomi og regnskapsinstruks for utenriksstasjonene kap. 5.2. skal beholdning på lokal bankkonto ikke overstige maksimalt én måneds forbruk for utenriksstasjonen. Dette skal være basert på behov knyttet til transaksjoner som må gjennomføres via lokal bankforbindelse. Videre er utenriksstasjonene påkrevet at utbetalinger via lokale bankkonti gjennomføres etter lignende sikkerhetsmekanismer som for utbetalinger via konsernkontoordningen. Dette innebærer blant annet at utbetalinger via stasjonens lokale bankkonto skal godkjennes av to bemyndigede personer, og at det skal være tonivå- autoriseringssystem med nøkkelgenerator, smartkort, e.l. dersom nettbanktjenester benyttes.

Samtlige utenriksstasjoner og departementet benytter samme økonomi- og regnskapssystem, som for tiden er Unit 4 ERP. Departementet har tidligere vurdert mulighetene for å koble lokale bankkonti mot økonomi- og regnskapssystemene. Kostnadene til utvikling og drift av en slik løsning var betydelige og flere steder vil det ikke være mulig å gjennomføre en teknisk integrasjon med lokal bank. Etter at departementet inngikk kundeforhold med DFØ for regnskapstjenester, har DFØ også meddelt at de ikke kan levere kobling mot lokale banker for alle utenriksstasjonene. Departementet har derfor i stedet innrettet risikoreduserende kontrolltiltak som beskrevet avslutningsvis i dette brevet.

Ettersom situasjonen ikke vil endre seg anmoder vi med dette om et varig unntak, og søker om varig unntak fra følgende punkter i Bestemmelsene:

1. Unntak fra Bestemmelsene punkt 3.7.1 – valutakonto

Utenriksstasjonenes valutakonti må på bakgrunn av ovennevnte årsaker være tilknyttet lokale bankforbindelser som kan imøtekomme de behov utenriksstasjonene har for betalinger til komplekse banksystemer og i ikke-konvertible valuta. Utenriksstasjonene må derfor være tilknyttet lokale banker for gjennomføring av betalingsformidlingen. Det er et behov som ikke kan imøtekommes av bankene på tilleggsavtalen for valuta.

2. Unntak fra Bestemmelsene punkt 3.7.3.2, 3.7.3.3 og 3.7.3.4 om å foreta overføringer via nettbank

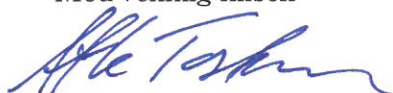
Ved bruk av lokal bank vil disse utbetalingene ikke følge Bestemmelsenes krav til produksjon og autorisasjon av betalingsoppdrag i virksomhetens økonomisystem og det vil heller ikke leveres elektronisk avregningsretur som oppdaterer økonomisystemet. I økonomisystemet vil transaksjoner via lokal bank registreres som bilag ført i hovedbok, iht. kontrolltiltakene beskrevet nedenfor. Det søkes derfor om unntak fra ovennevnte punkter for de av utenriksstasjonenes transaksjoner som må gjennomføres ved bruk av lokal bank.

Departementet har innrettet kontrolltiltak og prosesser for bruk av lokale bankløsninger i tråd med vilkår i Bestemmelsene. Det innebærer følgende:

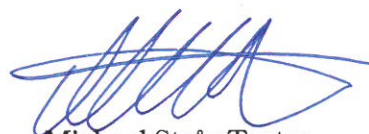
- Minimum to tilsatte skal godkjenne hver transaksjon som utbetales fra lokal bankkonto
- Sikre at banken for hver transaksjon har bekreftet hva som ligger i bankens systemer. En slik bekreftelse skal for hver transaksjon minst inneholde utbetalingsbeløpet og mottakers bankkontonummer
- Bekreftelse for hver transaksjon skal legges ved bilaget som registreres i økonomi- og regnskapssystemet
- Når transaksjonen behandles i økonomi- og regnskapssystemene, skal hvert bilag godkjennes av to personer hvorav den ene personen har budsjettmyndighet
- Utenriksstasjonene foretar månedlige avstemminger av beholdning i lokal bank mot beholdning registrert i økonomi- og regnskapssystemene. Avstemmingsrapporten kvalitetssikres av regnskapsfører og person med budsjettmyndighet og kontrolleres av Utenriksdepartementet v/Regnskapsenheten iht. gjeldende kontrollrutiner
- Departementet innrapporterer regelmessig, og i tråd med DFØs bestillinger, oversikt over beholdninger utenfor konsernkontoordningen

Departementet ber med dette om en bekreftelse fra DFØ om at ovennevnte varige unntak kan gjelde for norske utenriksstasjoner.

Med vennlig hilsen

Atle Tostensen
Avdelingsdirektør

Michael Staås Tveter
underdirektør